

ВИСНОВОК
антикорупційної експертизи
проекту розпорядження Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до
розпорядження Кабінету Міністрів України
від 29 грудня 2021 р. № 1777»

Картка проекту

Розробник проекту розпорядження: Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України	Мета проекту розпорядження – актуалізація положень Державної стратегії управління лісами України до 2035 року та Операційного плану реалізації у 2022 - 2024 роках до цієї Стратегії, схвалених розпорядженням Кабінету Міністрів України від 29.12.2021 № 1777, у зв'язку зі збройною агресією Російської Федерації проти України	Проект розпорядження надіслано відповідно до § 37 ² Регламенту Кабінету Міністрів України
--	--	--

Резюме антикорупційної експертизи

За результатами антикорупційної експертизи проекту розпорядження Національне агентство ідентифікувало корупціогенний фактор, який зумовлює потребу в його доопрацюванні, а саме:

наявність внутрішньої неузгодженості між положеннями Державної стратегії управління лісами України до 2035 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 29.12.2021 № 1777 «Про схвалення Державної стратегії управління лісами України до 2035 року» (далі – Стратегія), та юридичної колізії з нормами Конституції України, Господарського, Цивільного та Лісового кодексів України, Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», що допускає різне тлумачення норм в частині визначення завдань, спрямованих на реалізацію Стратегії.

Опис виявленого корупціогенного фактора

Суперечність між різними положеннями одного й того ж нормативно-правового акта або між положеннями різних нормативно-правових актів однакової юридичної сили у вирішенні одного й того ж питання, що допускає різне тлумачення норм

У п.п. 3 п. 2 проекту змін, що вносяться до розпорядження Кабінету Міністрів України від 29.12.2021 № 1777 (далі – проект змін), передбачається внести зміну до підрозділу «Ефективне управління лісами» розділу III Стратегії, визначивши, зокрема, що ефективне управління лісами передбачається здійснювати шляхом утворення єдиного суб'єкта господарювання у лісовій галузі шляхом приєднання спеціалізованих державних лісгосподарських підприємств, які належать до сфери управління Держлісагентства, з подальшим його перетворенням в акціонерне товариство, 100 відсотків акцій якого належать державі.

Водночас у п.п. 4 п. 2 проекту змін пропонується зміна до підрозділу «Врегулювання прав власності на ліси» розділу IV проекту Стратегії, якою, зокрема, передбачено, що провадження господарської діяльності у лісовій галузі постійними лісокористувачами передбачається забезпечити шляхом створення єдиного державного суб'єкта господарювання, уповноваженого здійснювати управління у сфері лісового господарства, з подальшим його перетворенням на спеціалізоване державне лісгосподарське акціонерне товариство, всі 100 відсотків акцій якого належатимуть виключно державі.

Наведені положення проекту змін, які передбачають утворення єдиного суб'єкта господарювання у лісовій галузі, призведуть до внутрішньої неузгодженості з іншими положеннями Стратегії, а саме:

абз. 10 підрозділу «Врегулювання прав власності на ліси» розділу IV проекту Стратегії, згідно з яким ліси комунальної власності, площа та стан деревостанів яких є недостатніми для забезпечення ефективного ведення лісового господарства, повинні бути переданими за наявності згоди відповідного органу місцевого самоврядування у державну власність;

п. 2 Операційного плану реалізації у 2022 – 2024 роках Державної стратегії управління лісами України до 2035 року, яким визначено такий захід, як розроблення та внесення змін до законодавства щодо функціонування державного суб'єкта господарювання, уповноваженого здійснювати управління державними лісгосподарськими підприємствами.

Крім того, наведені положення проекту змін потребують приведення у відповідність до вимог Конституції України та законодавчих актів України з огляду на таке.

Відповідно до ч. 1 ст. 142 Конституції України матеріальною і фінансовою основою місцевого самоврядування є рухоме і нерухоме майно, доходи місцевих бюджетів, інші кошти, земля, природні ресурси, що є у власності територіальних громад сіл, селищ, міст, районів у містах, а також об'єкти їхньої спільної власності, що перебувають в управлінні районних і обласних рад.

У ч. 1 ст. 143 Конституції України визначено, що територіальні громади села, селища, міста безпосередньо або через утворені ними органи місцевого самоврядування управляють майном, що є в комунальній власності; утворюють, реорганізують та ліквідовують комунальні підприємства, організації і установи, а також здійснюють контроль за їх діяльністю; вирішують інші питання місцевого значення, віднесені законом до їхньої компетенції.

Міське самоврядування є правом територіальної громади – жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища та міста – самостійно вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України (ч. 1 ст. 140 Конституції України).

Згідно з ч. 2 ст. 5 Господарського кодексу України конституційні основи правового господарського порядку в Україні становлять: право власності Українського народу на землю, її надра, атмосферне повітря, водні та інші природні ресурси, які знаходяться в межах території України, природні ресурси

її континентального шельфу, виключної (морської) економічної зони, що здійснюється від імені Українського народу органами державної влади і органами місцевого самоврядування в межах, визначених Конституцією України; забезпечення державою захисту прав усіх суб'єктів права власності і господарювання.

Відповідно до ст. 7 Лісового кодексу України (далі – ЛКУ) ліси, які знаходяться в межах території України, є об'єктами права власності Українського народу. Від імені Українського народу права власника на ліси здійснюють органи державної влади та органи місцевого самоврядування в межах, визначених Конституцією України. Ліси можуть перебувати в державній, комунальній та приватній власності. Суб'єктами права власності на ліси є держава, територіальні громади, громадяни та юридичні особи.

Право комунальної власності на ліси реалізується територіальними громадами безпосередньо або через утворені ними органи місцевого самоврядування (ч. 3 ст. 9 ЛКУ).

При цьому згідно з ч. 1 ст. 317 Цивільного кодексу України власникові належать права володіння, користування та розпоряджання своїм майном.

Органи місцевого самоврядування є юридичними особами і наділяються цим та іншими законами власними повноваженнями, в межах яких діють самостійно і несуть відповідальність за свою діяльність відповідно до закону (ч. 1 ст. 16 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»).

Поряд з цим п.п. «г» п.п. 2 п. 1 рішення Ради національної безпеки і оборони України від 29.09.2022 «Про охорону, захист, використання та відтворення лісів України в особливий період», уведеного в дію Указом Президента України від 29.09.2022 № 675, Кабінету Міністрів України доручено опрацювати питання щодо створення єдиного державного суб'єкта господарювання з питань охорони, захисту, використання та відтворення лісів шляхом реорганізації державних унітарних комерційних підприємств, які перебувають у сфері управління Державного агентства лісових ресурсів України.

З огляду на зазначене запропоноване у п.п. 3, 4 п. 2 проєкту змін регулювання щодо утворення єдиного суб'єкта господарювання у лісовій галузі призводить до внутрішньої неузгодженості між положеннями Стратегії та юридичної колізії з нормами Конституції України, Господарського, Цивільного та Лісового кодексів України, Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», що допускає різне тлумачення норм в частині визначення завдань, спрямованих на реалізацію Стратегії, та створює умови для виникнення корупційних ризиків.

Рекомендації НАЗК:

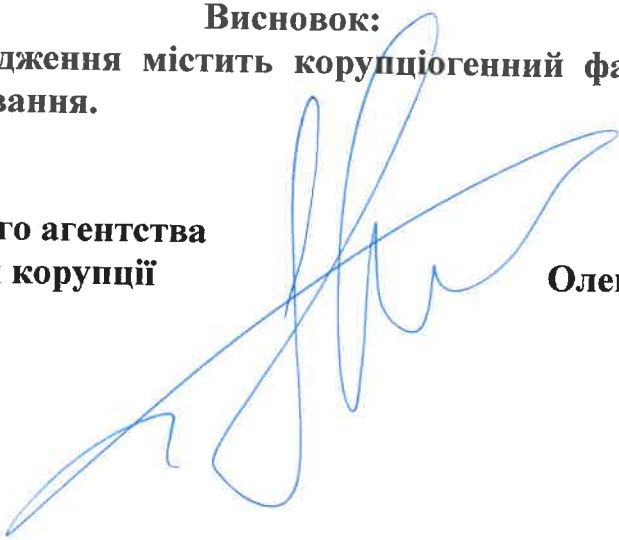
наведені положення п.п. 3, 4 п. 2 проєкту змін потребують перегляду та доопрацювання з метою усунення внутрішньої неузгодженості між положеннями Стратегії та юридичної колізії з нормами Конституції України, Господарського, Цивільного, Лісового кодексів України, Закону України «Про

місцеве самоврядування в Україні» в частині визначення завдань, спрямованих на реалізацію Стратегії.

Висновок:

проект розпорядження містить корупціогенний фактор та потребує суттєвого доопрацювання.

**Голова Національного агентства
з питань запобігання корупції**

Олександр НОВІКОВ